

Zápis z 5. jednání Výboru pro regionální politiku pracovní úroveň (PV-RP) ze dne 4. března 2025

Zahájení a úvodní

P. Kulháněk (ministr pro místní rozvoj, dále jen ministr MMR) po přivítání všech přítomných zdůraznil význam Výboru pro propojení vládních politik s regionálními potřebami a celostní přístup k regionálnímu rozvoji. Zhodnotil činnost Výboru pro regionální politiku na vládní úrovni za rok 2024.

J. Schneider (MMR) přivítal přítomné a pokračoval v hodnocení činnosti Výboru pro regionální politiku na pracovní úrovni i činnosti jeho poradního orgánu – Transformační komise. Pro rok 2025 bude důležitou agendou financování rozvoje obcí a příprava akčního plánu obnovy území po povodních. Výbor se také více soustředí na posouzení územních dopadů (TIA).

P. Kulháněk (ministr MMR) doplnil, že TIA vnímají některé resorty jako administrativní zátěž. Zdůraznil, že TIA má stejný význam jako běžně zpracovávaná RIA, a je klíčová pro rovnoměrný regionální rozvoj a snižování rozdílů mezi regiony. Kvalitně zpracovaná analýza umožní jasně vyhodnotit dopady nové legislativy na územní rozvoj a přispět k efektivnějšímu rozhodování.

R. Matoušek (MMR) představil průběžnou analýzu národních finančních prostředků do regionů za období 2014–2023, která ukazuje rostoucí rozdíly mezi regiony a stagnaci některých oblastí, zejména regionu Severozápad. Studie odhalila, že zatímco některé kraje čerpají efektivně z evropských i národních zdrojů, jiné regiony, včetně strukturálně postižených oblastí, jsou výrazně podfinancované. Bylo konstatováno, že explicitní regionální politika tvořila pouze 2,5 % celkových investičních výdajů, což neumožňuje efektivně snižovat rozdíly mezi regiony. Analýza rovněž ukázala, že většina národních investic je fragmentovaná a postrádá transformační potenciál.

V rámci dalších kroků se diskutují možné varianty změn financování regionální politiky, včetně posílení územní složky v sektorových politikách, vytvoření samostatného rozpočtu pro podporu vybraných regionů či změn rozpočtového určení daní. Výstupy analýzy budou využity např. pro úpravu přístupu k financování regionů v nadcházejícím programovém období 28+.

Diskuse

Z. Opravil (MMR) zdůraznil, že prezentovaná mapa ukazuje rozložení finančních výdajů na obyvatele ve vztahu k průměru ČR, ale nehodnotí dopady na cílové skupiny ani úspěšnost jednotlivých regionů. Klíčovým zjištěním analýzy je potřeba zásadní

změny investiční politiky státu, neboť současné rozdělování prostředků je roztržštěné a postrádá ekonomický efekt. Výsledky budou zohledněny v nové strategii regionálního rozvoje i v rámci akčního plánu hospodářské strategie.

R. Sršeň (MMR) upozornil, že hodnocení investic na úrovni krajů může být zkreslující, a proto je nutné zaměřit se na typy území a funkční regiony namísto celých krajů. Pozornost si zaslouží švy mezi kraji, kde přetrvávají problémy s koordinací veřejné dopravy a dalších služeb. V rámci politiky soudržnosti (PS) dochází k posunu v prioritách územních partnerů, kteří se více zaměřují na řešení vyliďňování, digitalizaci a další systémové výzvy.

M. Krsek (senátor) navázal na příspěvek s tím, že studie potvrzuje dlouhodobě upozorňované problémy regionů postižených rostoucími rozdíly. Konstatoval, že na národní úrovni v ČR prakticky neexistuje systematická PS. Zmínil, že na rozdíl od zahraničních modelů (např. v Polsku, Německu či Francii) není PS legislativně zakotvena. Upozornil, že i evropské fondy vykazují nerovnoměrné rozdělení prostředků, což by bylo patrné po odečtení Fondu spravedlivé transformace (JTF), který je zaměřen primárně na uhelné regiony. Ve výsledku tak do strukturálně nejohroženějších částí ČR směřuje z evropských fondů méně prostředků, než by odpovídalo jejich potřebám.

I. Mottlová (MF) zdůraznila, že rozpočtové určení daní (RUD) nebylo nikdy koncipováno jako nástroj pro PS. MF k tomu nemělo odpovídající zadání. Systém RUD je založen na jednotnosti, několika obecných kritériích a predikovatelnosti, přičemž jeho cílem není řešení individuálních problémů vybraných oblastí. Upozornila, že většina návrhů na jeho úpravu jde vzájemně proti sobě a v konečném důsledku nepovede k výrazné změně ve financování obcí. Pokud by měla být koheze do systému RUD explicitně zapojena, bylo by nutné ji zakotvit na základě verifikovaných údajů.

P. Kulháněk (ministr MMR) upřesnil, že RUD není prezentováno jako PS, ale jeho spravedlivé nastavení hraje v tomto kontextu určitou roli. RUD by měl fungovat souběžně s dalšími nástroji, které mohou cíleně podporovat regionální rozvoj.

M. Krsek (senátor) navrhl, že RUD by mohl částečně plnit funkci kohezního nástroje, pokud by do něj byla zapracována verifikovatelná data, např. počet obyvatel v HSOÚ. Zavedení koeficientu zohledňujícího vyšší náklady na eliminaci hospodářských a sociálních problémů by mohlo přispět k spravedlivějšímu přerozdělení prostředků mezi regiony.

R. Nogol (Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR) připomněl, že v minulosti existoval územně vyrovnávací příspěvek okresům, který umožňoval cílené směřování státních prostředků do potřebných regionů na základě jasně stanovených kritérií. Konstatoval, že podobný nástroj by mohl být znovu zaveden, pokud by k tomu

byla politická vůle. Vyjádřil obavu, že regiony se nedohodnou na rozdělení prostředků, protože většina území nemá potřebu dělit se o finanční zdroje se strukturálně slabšími oblastmi. Pokud nebude existovat predikovatelná PS, slabší regiony nebudou mít jistotu v rozpočtovém plánování a budou se nadále spoléhat pouze na dotace, které však neumožňují pružné řešení místních potřeb.

P. Rabas (senátor) zdůraznil, že RUD by mohl sloužit jako efektivní nástroj podpory postižených regionů. Vyjádřil obavu, že poslední úprava RUD situaci v některých regionech ještě zhorší, namísto aby pomohla vyrovnávat rozdíly. Navrhl jasně definovat postižené regiony, protože nejde pouze o celé kraje, ale i o menší celky, jako jsou okresy, města či konkrétní lokality. Zdůraznil nutnost podpory vzdělání a školství v těchto regionech, neboť se očekává výrazný nedostatek učitelů, což může negativně ovlivnit rozvoj lidského kapitálu a dlouhodobé oživení regionů. Navrhl pracovat na změnách legislativy, které by jasně upravily status postižených regionů a jejich podporu.

P. Kulháněk (ministr MMR) zdůraznil, že vedle finančních nástrojů (FN) je pro rozvoj regionů nezbytné zapojení i nefinančních opatření. V souvislosti s financováním poukázal na nesprávné využívání JTF, který měl původně doplňovat evropské zdroje a pokrývat bílá místa, avšak v praxi se ukazuje, že regiony využívají JTF na úkor ostatních evropských fondů.

T. Chmela (SMS ČR) potvrdil, že chybí koncentrované investice do větších projektů, přičemž hlavními překážkami jsou složitý zadávací proces, zdlouhavé stavební řízení a nedostatek finančních prostředků. Poukázal na problém neefektivního využívání přidělených financí, kdy některé samosprávy nejsou schopny plně čerpat své rozpočty. Navrhl model fondu, do kterého by přispívaly subjekty, jež nevyužijí své alokované prostředky. Tento přístup by mohl pomoci vyrovnat nerovnosti a efektivněji přerozdělovat zdroje.

M. Jetmar (MV) uvedl, že hlavní problém spočívá v samotné konstrukci RUD, která postrádá motivační prvky pro obce k podpoře podnikatelského prostředí a k aktivnímu generování vlastních příjmů. Stávající model RUD funguje pouze jako přerozdělovací fond. Pokud by se mělo do systému zásadně zasáhnout, mělo by se nejprve promyslet celkové nastavení RUD a teprve poté uvažovat o posílení regionální dimenze.

P. Kulháněk (ministr MMR) doplnil, že aktuální návrh RUD pro obce je v počáteční fázi projednávání mezi SMO ČR a MF.

J. Růžička (SMOČR) navázal na pana ministra s tím, že SMS podporuje jak posílení motivační složky, tak solidární přerozdělování prostředků směrem k zaostávajícím regionům. Konstatoval, že je nutné přesněji definovat postižené regiony, protože na úrovni krajů může dojít k nesprávné interpretaci rozdílů mezi jednotlivými oblastmi.

Poznamenal, že malé finanční příspěvky mohou být užitečné pro menší obce, ale ve větších územních celcích je třeba zajistit vyšší podíl velkých investičních projektů.

P. Kulháněk (ministr MMR) – uzavřel diskusi.

M. Balatka (MMR) – představil koncepci „Regiony příležitostí“, která se zaměřuje na hospodářsky a sociálně ohrožená území (HSOÚ). Tato území se sledují na úrovni ORP, přičemž mezi nejvýrazněji postižené oblasti patří bývalé uhelné regiony (Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj), Jesenicko, příhraniční oblasti na jihu ČR a další lokality s negativními socioekonomickými ukazateli. Podotkl, že dosavadní nástroje nefungují.

V rámci nové strategie byla představena metodika TO DO listu, který se zaměří na: 1. Práci, zaměstnanost a ekonomiku; 2. Zdravotní péči a školství; 3. Stát jako tahouna změny (např. přesun úřadů do slabých regionů); 4. Spravedlivé financování a řešení sociálních problémů; 5. Rozvoj turismu a přeshraniční spolupráci. Názorně vysvětlil mechanismus sběru a aktualizace opatření (viz prezentace), kdy podněty budou shromažďovány prostřednictvím RSK, transformačních komisí a podvýborů pro regiony v transformaci. MMR bude odpovědné za správu a administraci TO DO listu, přičemž konkrétní opatření budou projednávána na Výboru. Návrhy změn mohou být projednávány v parlamentu s podporou Podvýborů pro regiony v transformaci. Tento přístup by měl zajistit kontinuitu opatření a efektivnější koordinaci mezi resorty.

P. Kulháněk (ministr MMR) doplnil prezentaci s tím, že představený mechanismus regionální politiky je srozumitelný a funkční, pokud budou naplněny tři klíčové předpoklady: 1. Kontinuita napříč volebními obdobími, aby strategie nebyla přerušována změnami politického vedení. 2. Dynamika a aktivita MMR jako hlavního koordinátora, který zajistí efektivní realizaci opatření. 3. Maximální součinnost resortů a územních partnerů, která je nezbytná pro úspěšné naplňování opatření i jejich komunikaci směrem k regionům. Zdůraznil, že TO DO list nebude pouze FN, ale bude i obsahovat systémová opatření. Důraz bude kladen na individuální potřeby jednotlivých regionů, nikoliv na plošné přerozdělování.

Diskuse

R. Sršeň (MMR) uvedl, že fungování partnerství na úrovni jednotlivých HSOÚ je klíčové. Pardubický kraj 25. března organizuje k tomuto tématu konferenci.

M. Krsek (Senátor) doplnil, že cílem není vytvoření systému trvalých dotací pro HSOÚ, ale nastavení takových podmínek, které umožní regionům dorovnat úroveň ostatních.

T. Dub (Úřad vlády ČR) představil dvě klíčové poznámky: 1. Potřeba flexibility v plánování – vzhledem k měnícím se globálním podmínkám (např. vznik obranného pilíře EU) je nutné, aby nový víceletý finanční rámec (VFR) obsahoval prvek adaptability. Plánování musí být dlouhodobé, ale zároveň nesmí ignorovat dynamický

vývoj. 2. Možnost širší přeshraniční koordinace – mnoho problémů méně rozvinutých regionů v ČR má paralely v sousedních zemích (např. Sasko v Německu, Dolní Slezsko v Polsku). Navrhl posílení mezinárodní spolupráce v oblasti regionální politiky, a to zejména v příhraničních oblastech.

Z. Opravil (MMR) doplnil, že regionální rozvoj by měl být vnímán jako veřejný zájem na všech úrovních – ministerstev, krajů i obcí. Poznamenal, že by bylo vhodné do analýz zahrnout i data z krajských dotačních titulů pro získání komplexnějšího obrazu.

J. Kuthanová (NS MAS) potvrdila zájem aktivně se zapojit do připomínkování TO DO listu na základě dlouholetých zkušeností s HSOÚ. Byla zdůrazněna důležitost regionálního školství, přičemž byly zmíněny projekty místních akčních plánů vzdělávání (MAP).

J. Schneider (MMR) - zahájil odpolední blok jednání Výboru.

K. Papež (MMR) informoval o připravované komplexní novelizaci zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje s tím, že novelizace bude provedena na základě probíhající ex-post RIA. Představil časový plán, který zahrnuje přípravu paragrafového znění (rok 2025), legislativní proces (rok 2026) přičemž, že zákon by měl vstoupit v platnost v roce 2027.

M. Krsek (senátor) informoval o přípravě Kulatého stolu (duben 2024), kde bude hlavním tématem legislativní ukotvení PS. Cílem setkání senátního a poslaneckého podvýboru pro regiony v transformaci je určit, zda přijmout nový zákon, nebo upravit stávající legislativu.

K. Papež (MMR) představil Socioekonomickou studii k dostavbě Dukovan (KPMG, 2023). Hlavním výstupem je tvorba akčního plánu k řešení problémů a rizik. Jihomoravský kraj, Kraj Vysočina a MMR připravují vlastní akční plány. Klíčovým partnerem je MPO, přičemž na procesu spolupracují i další resorty.

R. Sršeň (MMR) – uvedl další bod jednání s tím, že přeshraniční spolupráce má velký nevyužitý potenciál, ale brzdí ji administrativní a právní bariéry. Problémem nejsou jen finance, ale odstranění překážek. MMR spolupracuje s Asociací euroregionů na identifikaci a řešení těchto problémů. Vzniká pracovní skupina pro lepší koordinaci mezi ministerstvy a regiony.

P. Branda (Asociace euroregionů) představil návrh systému pro sběr a řešení překážek přeshraniční spolupráce v ČR a sousedních zemích. Cílem studie bylo zasadit tento proces do aktivit EU, inspirovat se fungujícími zahraničními modely a navrhnout efektivní řešení pro ČR. EU již dříve zahájila analýzu překážek a vytvořila mechanismus BridgeforEU. Studie zkoumala příklady ze severských zemí, Beneluxu a Slovensko-maďarské hranice. (POZN: Analýzy a studie jsou dostupné na webových stránkách [Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Zápisy z jednání a podklady](#)).

Navrhl, aby v ČR vznikl národní koordinační bod pod Asociací euroregionů ČR. Klíčovou roli by hrála spolupráce s MMR a MZV, včetně vytvoření stálého koordinačního orgánu a využití mezivládních komisí jako platformy pro řešení. Pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti by bylo nezbytné financování z evropských programů,

H. Böhm (Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, TUL) představil výsledky výzkumu přeshraniční spolupráce v oblasti IZS a veřejné dopravy. Cílem bylo zmapovat fungující spolupráci, identifikovat překážky a navrhnout možná řešení.

Mezi hlavní bariéry patří geografické podmínky, rozdílné organizační struktury, politická vůle, legislativní odlišnosti a administrativní překážky. Spolupráce složek IZS je na různých hranicích rozdílná, přičemž česko-polská hranice vykazuje největší pokrok díky dobře fungující spolupráci hasičů. Veřejná doprava je nejlépe rozvinuta na česko-saské hranici, zatímco na česko-polské je spojení omezené.

Doporučení zahrnují posílení politické podpory, vytvoření pracovních skupin v rámci euroregionů a Asociace krajů, zlepšení koordinace mezi aktéry a technická opatření. Spolupráce by se měla zaměřit na funkční regiony a být součástí strategie regionálního rozvoje.

P. Ošlejška (GŘ HZS ČR pro IZS) doplnil, že přeshraniční spolupráce přináší nejen vyšší bezpečnost, ale i úspory. Podtrhl důležitost systémového přístupu a role municipalit, které mají požární ochranu ve své gesci. Podpora přeshraniční spolupráce by měla být koncepční, aby lokální projekty zapadaly do širší strategie.

J. Ceé (MMR) představil právní a historický kontext nařízení BridgeforEU, které bylo vyjednáváno od roku 2018 a narazilo na ústavní a kompetenční překážky v členských státech. Po odstranění problémů probíhalo od ledna 2024 intenzivní vyjednávání, které vedlo k dosažení kompromisního znění. Nařízení umožňuje státům buď zřídit přeshraniční kontaktní místo, nebo pouze notifikovat relevantní orgán Evropské komisi.

ČR se rozhodla, že relevantním orgánem bude Centrum pro regionální rozvoj (CRR), které již má odpovídající kompetence, financování a personální kapacitu. Toto řešení nevyžaduje legislativní úpravy a umožní diskutovat návrhy představené P. Brandou, které se shodují s původním návrhem MMR. Konstatoval, že k této problematice proběhne další samostatné jednání.

R. Sršeň (MMR) - uzavřel tento bod jednání.

P. Košťálová (MMR) – připomněla zadání úkolů z prvního jednání Výboru pro regionální politiku na vládní úrovni (VV-RP), kde byly stanoveny tři hlavní úkoly. První se týkal školství a podpory školské infrastruktury a investičních prostředků.

M. Běťáková (MŠMT) shrnula klíčové výstupy v oblasti školství. Investiční prostředky zůstávají zaměřeny na rozvoj nových kapacit pouze v regionech s nedostatečnou kapacitou podle schváleného programu do roku 2029, jehož demografická predikce bude aktualizována v dubnu. V méně rozvinutých regionech se investice soustředí na zkvalitnění infrastruktury, nikoli na nové kapacity.

Neinvestiční podpora školství je aktuálně ve třetím čtení ve Sněmovně, kde se projednává indexace financování škol v regionech se zvýšenou zátěží. Cílem je podpora vzdělávání a zlepšení podmínek pro učitele, což je klíčové zejména v méně atraktivních oblastech. Pokud novela projde, systém by měl být spuštěn od 1. ledna 2026.

Čtvrtým bodem je podpora meziobecní spolupráce při zřizování a provozování škol v regionech s klesajícím počtem dětí, aby se zachovala kvalita a dostupnost vzdělávání.

P. Košťálová (MMR) shrnula stav zadaných a splněných úkolů, přičemž zbývá připravit možnosti dalších finančních zdrojů a nástrojů podpory pro pokrytí rostoucích potřeb vzdělávací infrastruktury. Úkol bude dokončen ve spolupráci s MŠMT.

Dalším úkolem z jednání VV-RP byla oblast dopravy, která se propojuje se zadaným úkolem k Sociálně klimatickému fondu (SKF) v gesci MŽP.

B. Hanousková (MŽP) představila vymezení dopravní chudoby jako klíčový podklad pro financování ze SKF, který bude spuštěn v roce 2026 a financován z výnosů emisních povolenek.

Ve spolupráci s MMR, MD a odborníky bylo teritoriálně vymezeno území s nedostatečnou dostupností veřejné dopravy. Z analýzy dat vyplynulo, že 1,7 milionu obyvatel žije v obcích s kriticky nízkou dopravní dostupností. Hlavním kritériem je počet denních spojů do obce s rozšířenou působností – méně než 10 spojů je považováno za kriticky ohrožené území.

Cílem je směřovat podporu do poptávkové a optimalizované linkové dopravy, aby byla zajištěna efektivní mobilita obyvatel v regionech. Nyní se zvažují i další formy podpor, např. nákup ojetých elektromobilů.

J. Růžička (SMOČR) varoval před duplikací podpor a vyjádřil pochybnosti o praktické proveditelnosti podpory nízkoemisní veřejné dopravy, zejména pokud by bylo nutné ověřovat oprávněnost cestujících k využívání dotovaných spojů. Ostroou kritiku směřoval k nákupu elektromobilů z výnosů emisních povolenek. Závěrem zdůraznil, že podpora by měla být využívána efektivně a zaměřena na opatření s jasným přínosem a vyhnout se nesystémovému opatření.

B. Hanousková (MŽP) upřesnila, že SKF nezahrnuje pouze nízkopříjmové rodiny, ale také středně příjmové domácnosti. EK aktuálně posiluje podporu elektromobility, což může ovlivnit diskusi o nastavení fondu v členských státech.

Zdůraznila, že hlavním cílem fondu v oblasti dopravy zůstává poptávková doprava a optimalizace linkové veřejné dopravy. Plánuje se využití chytrých algoritmů a dynamického plánování tras pro efektivnější provoz. Podpora by se měla zaměřit nejen na nákup vozidel, ale i na samotný provoz a cílit na regiony ohrožené dopravní chudobou. Navrhovaný model integrovaných projektů poptávkové a linkové dopravy by měl umožnit, aby si regiony samy definovaly priority a zaměřily podporu tam, kde přinese nejvyšší přínos.

J. Schneider (MMR) avizoval, že další jednání se uskuteční **12. června mimo prostory MMR**. Ujistil, že výbor je otevřen novým tématům a vyzval k zasílání návrhů buď přímo jemu nebo na sekretariát.

Tím formálně uzavřel hlavní část jednání Výboru pro regionální politiku na pracovní úrovni.

Shrnutí úkolů:

- pokračovat v plnění úkolů zadaných VV-RP.
- aktivně spolupracovat na zpracování TO DO listu. Ten bude rozeslán k doplnění společně s prezentací a návrhem zápisu. Termín pro doplnění: do 31. 3. 2025

Schválil: Jan Schneider, vrchní ředitel sekce regionální politiky, politiky bydlení a sociálního začleňování

V Praze dne   března 2025